

Briselē, 2021. gada 15. decembrī
(OR. en)

15076/21

Starpiestāžu lieta:
2021/0405(NLE)

EMPL 560
SOC 746
EDUC 421
ECOFIN 1249

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 10. decembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 773 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES IETEIKUMS par individuālajiem mācību kontiem

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 773 *final*.

Pielikumā: COM(2021) 773 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 10.12.2021.
COM(2021) 773 final

2021/0405 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par individuālajiem mācību kontiem

{SEC(2021) 417 final} - {SWD(2021) 368 final} - {SWD(2021) 369 final} -
{SWD(2021) 370 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Tas, cik veiksmīgi izdosies īstenot gan digitālo, gan zaļo pārkārtošanos, ir atkarīgs no darba ņēmējiem, proti, no tā, vai viņiem ir atbilstošas prasmes, un, tā kā ir jārikojas ātri, augstas prasības tiek izvirzītas dalībvalstu sistēmām, kas nodrošina atbalstu pastāvīgam mācību procesam. Turklāt demogrāfiskās pārmaiņas Eiropā nosaka, ka, lai nodrošinātu ilgtspējīgu izaugsmi, mums ir pilnībā jāmobilizē ikviena iedzīvotāja potenciāls. Visbeidzot, lai atgūtos no Covid-19 pandēmijas radītās sociāli ekonomiskās ietekmes, ir jāpastiprina rīcībpolitika attiecībā uz prasmēm ar mērķi vajadzības gadījumā atbalstīt veiksmīgas profesionālās pārmaiņas.

Reaģējot uz šīm problēmām, neatņemama risinājuma daļa ir prasmju pilnveide. Prasmes ir Eiropas dzīvesveida galvenais elements, jo tās ir nozīmīgs personas panākumu virzītājspēks strauji mainīgajā darba tirgū. Spēcīgs prasmju kopums paver iespējas, sniedz drošības tīklu nenoteiktos laikos un sekmē iekļautību un sociālā stāvokļa uzlabošanu. Tomēr Eiropā pārāk maz cilvēku pēc sākotnējās izglītības ieguves piedalās regulārās mācībās. Daudzi nevar izmantot kvalifikācijas celšanas vai pārkvalificēšanās iespējas sava nodarbinātības statusa dēļ vai personīgo apstākļu dēļ, piemēram, tāpēc ka trūkst līdzekļu, laika vai motivācijas mācīties. Nepietiekama izpratne par savām vajadzībām prasmju jomā, apmācības piedāvājumu klāsta ierobežota pārskatāmība, neskaidrības par apmācības programmas kvalitāti un atzīšanu, kā arī pieejamo piedāvājumu nepietiekama pielāgotība individuālām vajadzībām — visi šie aspekti vājina motivāciju uzsākt apmācību situācijā, kad ir ierobežotas iespējas saņemt finansiālo atbalstu¹.

Tā rezultātā patlaban tikai 1 no 10 pieaugušajiem Eiropā attiecīgā četru nedēļu periodā uzsāk apmācību² un mazāk nekā puse no visiem pieaugušajiem ziņo par īstenotiem formālās vai neformālās izglītības vai apmācības pasākumiem 12 mēnešu periodā. Turklāt ne vienmēr tiem cilvēkiem, kuri piedalās izglītības vai apmācības pasākumos, šādi pasākumi ir vajadzīgi visvairāk. Piemēram, salīdzinājumā ar citiem pieaugušajiem ir lielāka iespēja, ka mācībās piedalīsies pastāvīgie darbinieki (45 % salīdzinājumā ar 29 %), un kvalifikācijas celšanas vērtējuma apakšējā daļā ierindojas nozares, profesijas un nodarbinātības veidi, kuros ir augstāks zemi kvalificētu darbinieku īpatsvars³. Kopumā pieaugušo mācībās sievietes piedalās mazliet aktīvāk nekā vīrieši (38,4 % salīdzinājumā ar 36,4 %). Tomēr vīrieši nedaudz biežāk nekā sievietes ziņo par mācībām ar darbu saistītu iemeslu dēļ⁴.

¹ Ietekmes novērtējuma 2.2. iedaļa — analīze par problēmu iemesliem, no kuriem izriet zema un nevienmērīga līdzdalība apmācībā.

² Darbaspēka apsekojums (2020), mainīgais lielums [TRNG_LFSE_01](#).

³ [Pieaugušo izglītības apsekojums \(2016\)](#), vecuma grupa no 25 līdz 64 gadiem, izņemot vadītu apmācību darbavietā. Šie ir jaunākie pieejamie dati par dalību pieaugušo mācībās pēdējos 12 mēnešos.

⁴ Vīriešu neformālās mācības 79 % gadījumu bija saistītas ar darbu, bet attiecībā uz sievietēm šis rādītājs bija 71 %. Atbilstoši dati par formālo mācīšanos nav pieejami.

Kvalificēts darbaspēks ir arī noteicošs faktors ražīguma, ilgtspējas un inovācijas nodrošināšanai visu lielumu uzņēmumos, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos (MVU). Tas ļauj tiem augt un veicināt sekmīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos, tādējādi radot kvalitatīvas darbvietas. Nodrošinot, ka cilvēki var apgūt piemērotas prasmes, uzņēmumi arī var gūt labumu no progresīvajām tehnoloģijām.

Tomēr darba tirgū joprojām pastāv un turpina palielināties prasmju neatbilstība un nepietiekamība⁵. Piemēram, šī prasmju neatbilstība un nepietiekamība jau ierobežo pāreju uz zaļāku ekonomiku, un šis apstāklis izceļ to, cik svarīgi veikt ieguldījumus prasmēs, lai sasniegtu ES vērēnīgos Eiropas zaļā kursa mērķus, citstarp attiecībā uz emisiju samazināšanu⁶. Prasmju neatbilstība un nepietiekamība kavē arī digitālo pārkārtošanos, un vairāk nekā 70 % uzņēmumu ziņo, ka tādu darbinieku trūkums, kuriem ir atbilstošas digitālās prasmes, ir šķērslis ieguldījumiem⁷. Saistībā ar savu darbinieku prasmju pilnveides veicināšanu jo īpaši MVU bieži vien ir neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar lielākiem uzņēmumiem. Ir lielāka iespēja, ka apmācībā piedalīsies lielu uzņēmumu darbinieki (55 %) salīdzinājumā ar MVU darbiniekiem (42 %). MVU ietver mikrouzņēmumus, kuros ir mazāk nekā 10 darbinieku, un viņi piedalās apmācībā visretāk (36 %)⁸.

Komisijas paziņojums “Eiropas Prasmju programma⁹ ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” tika publicēts 2020. gada jūlijā, Covid-19 pandēmijas kulminācijā. Tajā tika pausts aicinājums īstenot prasmju revolūciju un paradigmas maiņu attiecībā uz prasmju rīcībpolitikām, kā arī tika paziņotas 12 darbības šo mērķu īstenošanai. Viena no šīm darbībām paredzēja īstenot individuālo mācību kontu iniciatīvu, kas cilvēkiem ļauj akumulēt un saglabāt tiesības uz apmācību, lai tās izmantotu apmācībai, profesionālajai orientācijai un validēšanai.

Paradigmas maiņa attiecībā uz prasmju rīcībpolitikām ietekmē arī daudzas Komisijas pamatiniciatīvas.

- *Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā* ir paredzēts vērēnīgs mērķkrādītājs attiecībā uz prasmēm: līdz 2030. gadam 60 % pieaugušo darbaspējīgā vecumā būtu katru gadu jāpiedalās apmācībā. ES līderi atzinīgi novērtēja šo mērķi 2021. gada 8. maijā pieņemtajā Portu deklarācijā un Eiropadomes 2021. gada 25. jūnija sanāksmes secinājumos¹⁰.

⁵ [EIB apsekojumā par ieguldījumiem](#) to darba devēju īpatsvars, kuri grūtības atrast darbiniekus ar piemērotām prasmēm uzskata par šķērslī ieguldījumiem, pieauga no 66 % 2016. gadā līdz 76 % 2019. gadā, Covid-19 ietekmētajā 2020. gadā tikai nedaudz samazinoties līdz 73 %.

⁶ SDO (2019), [Skills for a greener future: A global view based on 32 country studies](#).

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālais kompass līdz 2030. gadam — Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā” ([COM/2021/118 final](#)).

⁸ [Pieaugušo izglītības apsekojums \(2016\)](#), vecuma grupa no 25 līdz 64 gadiem, izņemot vadītu apmācību darbavietā.

⁹ Komisijas paziņojums “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” ([COM\(2020\) 274 final](#)).

¹⁰ [Portu deklarācija — Consilium \(europa.eu\)](#) un [2425-06-21-euco-conclusions-en.pdf \(europa.eu\)](#).

- Eiropas zaļajā kursā¹¹ prasmes ir atzītas par būtisku dzinējspēku, īstenojot zaļo pārkārtošanos uz mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku. Komisijas 2021. gada 14. jūlija paziņojumā “Gatavi mērķrādītājam 55 %”¹² ir atzīts, ka zaļā pārkārtošanās var izdoties tikai tad, ja ES būs kvalificēts darbaspēks, kas tai vajadzīgs, lai saglabātu konkurētspēju.
- Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2021. gada runā par stāvokli Savienībā uzsvēra, ka ir būtiski veikt ieguldījumus digitālajās prasmēs un ka ir jāpievērš ES līderu uzmanība šim jautājumam. Komisijas paziņojumā par *Eiropas digitālo desmitgadi*¹³ ir atkārtoti uzsvērts mērķis panākt, lai līdz 2030. gadam ne mazāk kā 80 % ES iedzīvotāju būtu vismaz digitālās pamatprasmes, kā arī ir noteikts mērķis nodarbināt 20 miljonus IKT speciālistu, nodrošinot dzimumu konvergenci. Nesen pieņemtajā priekšlikumā *Digitālās desmitgades ceļš*¹⁴ ir paredzēts satvars virzībai uz šo mērķu sasniegšanu.
- Komisijas paziņojumā *Jauna Eiropas industriālā stratēģija*¹⁵ ir pausts aicinājums izlēmīgi rīkoties, lai mūžizglītība kļūtu par visiem pieejamu realitāti un lai nodrošinātu, ka izglītība un apmācība neatpaliek no situācijas attīstības un palīdz īstenot divējādo pārkārtošanos.
- *Atveseļošanas un noturības mehānisms*¹⁶, kas ir daļa no atveseļošanas instrumenta *Next Generation EU*, kā arī daudzgadu finanšu shēma nodrošina dalībvalstīm ES finansējumu līdz šim nepieredzētā apmērā, lai tās veiktu ieguldījumus prasmēs. Visos Komisijas līdz šim pieņemtajos dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānos ir paredzēti pasākumi pieaugušo kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai.

Šī iniciatīva ir nepieciešama, jo iepriekšējās iniciatīvas ir izrādījušās nepietiekamas, lai būtiski palielinātu pieaugušo dalību apmācībā un novērstu atbalsta nepietiekamību piekļuvei apmācībai. Lai gan situācija dalībvalstīs ir atšķirīga, tās visas saskaras ar līdzīgām problēmām, kā atspoguļots Eiropas pusgada analīzē un konkrētām dalībvalstīm adresētos ieteikumos¹⁷.

¹¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss” ([COM/2019/640 final](#)).

¹² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti ([COM\(2021\) 550 final](#)).

¹³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālais kompass 2030. gadam — Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā” ([COM\(2021\)118 final](#)).

¹⁴ “Digitālās desmitgades ceļš” ([COM\(2021\)574](#)).

¹⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai” ([COM\(2021\) 350 final](#)).

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2021/241](#) (2021. gada 12. februāris), ar kuru izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.).

¹⁷ Ietekmes novērtējums, 6.3. pielikums — informācija par nevienlīdzību attiecībā uz pieaugušo dalību mācībās; 6.4. pielikums — pārskats par konkrētām dalībvalstīm adresētiem ieteikumiem saistībā ar prasmēm.

Ietekmes novērtējumā¹⁸ veiktā analīze parāda, ka ir **divi vispārīgi problēmas cēloņi: nepietiekams finansiāls atbalsts apmācībai, citstarp šķēršļu pārvarēšanai, lai varētu veltīt laiku apmācībai, un motivācijas trūkums apmācības uzsākšanai.**

Šai problēmai ir dažādas sekas, sākot no augstāka bezdarba riska, zemāka atalgojuma un zemākas apmierinātības ar darbu individuālā līmenī līdz samazinātai ražībai uzņēmumos, jo īpaši MVU, un attiecīgi zemākam IKP un mazākai ekonomikas izturētspējai kopumā¹⁹.

Ja netiks īstenota apņēmīga rīcība, sagaidāms, ka pieaugušo dalība mācībās līdz 2030. gadam sasniegs tikai aptuveni 49 %, un tādējādi netiks īstenots 60 % mērķrādītājs. Tāpēc Komisija ierosina jaunu pieeju kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas atbalstam ES saskaņā ar Prasmju programmu, kurā lēmējtiesības tiek nodotas personu rokās un ar kuru tām tiek nodrošināts atbalsts un instrumenti, kas vajadzīgi, lai regulāri piedalītos mācībās.

Iniciatīvas vispārējais mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm veikt reformas, lai sniegtu pieaugušajiem iespēju piedalīties apmācībā un tādējādi palielinātu dalības rādītājus un samazinātu prasmju nepietiekamību. Priekšlikums attiecas uz visiem pieaugušajiem darbspējīgā vecumā neatkarīgi no nodarbinātības vai profesionālā statusa²⁰. Tādējādi šajā iniciatīvā ir paredzēta pilnīgi jauna pieeja mūžizglītībai, atsaistot tiesības uz apmācību no to sākotnējā finansētāja un nodrošinot personām pilnīgu rīcības brīvību šo tiesību izmantošanā. Iniciatīva šādi palīdz īstenot ES vispārējo mērķi, proti, veicināt sociālo tirgus ekonomiku ar augstu konkurētspēju nolūkā panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību. Scenāriju analīzes liecina, ka ierosinātā pieeja līdz 2030. gadam palielinātu dalību apmācībā, kas pārsniegtu ES 60 % mērķrādītāja līmeni²¹.

Konkrētāk, šajā priekšlikumā dalībvalstīm ir ieteikts nodrošināt pieaugušajiem iespēju piedalīties apmācībā, lai palielinātu dalības rādītājus un samazinātu prasmju nepietiekamību:

- (a) atbalstot visus pieaugušos darbspējīgā vecumā, lai viņi spētu piedalīties apmācībā, citstarp profesionālas pārmaiņas nolūkā, kā arī neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa;
- (b) palielinot stimulus un personu motivāciju izmantot apmācības iespējas.

Šajā ierosinātajā ieteikumā dalībvalstis tiek aicinātas izveidot individuālos mācību kontus, lai sasniegtu iepriekš minētos mērķus. Individuālie mācību konti kā instrumenti, kas personām ļaus piedalīties darba tirgum atbilstošā apmācībā, sniegs iespēju izmantot tiesības uz mūžizglītību un nodrošinās veicinošu satvaru, citstarp profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, lai sekmētu apmācības iespēju faktisku izmantošanu. Tas ir saskaņā ar 6. pamatnostādni Padomes Lēmumā par dalībvalstu nodarbinātības politikas

¹⁸ Sk. Ietekmes novērtējuma 2. sadaļu.

¹⁹ Sk. Ietekmes novērtējuma 2.3. sadaļu.

²⁰ Termins “nodarbinātības statuss” aptver visus algotos darbiniekus, bezdarbniekus un cilvēkus ārpus darbaspēka. Termins “profesionālais statuss” aptver visus algotos darbiniekus neatkarīgi no viņu līgumiskā statusa, t. i., citstarp pašnodarbinātos un citus iedzīvotājus, kuri ir nodarbināti nestandarta darba veidos.

²¹ Sk. Ietekmes novērtējuma 6.1. sadaļu.

pamatnostādnēm²² (“Nodarbinātības pamatnostādnes”), ar kuru ir apstiprināta 2020. gada redakcija²³, kurā uzsvērtā piekļuve nodarbinātībai un prasmēm un teikts, ka dalībvalstīm būtu “jācenšas stiprināt noteikumus par individuālām tiesībām uz apmācību un jānodrošina to pārnesamība profesionālu pārmaiņu laikā”.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem šajā politikas jomā**

Priekšlikums ir saskanīgs ar spēkā esošajām ES politikas iniciatīvām un tās papildina. Vairums iepriekš minēto iniciatīvu ir vērstas uz pieaugušo izglītības programmu izstrādi un apmācības nodrošināšanu (“piedāvājuma puse”), nevis uz to, lai nodrošinātu to pieejamību pieaugušajiem un rosinātu viņus šīs iespējas izmantot (“pieprasījuma puse”).

Turklāt spēkā esošo iniciatīvu tvērums bieži vien ir ierobežots, jo tās ir vērstas uz konkrētām grupām, nevis visiem pieaugušajiem darbaspējīgā vecumā. Piemēram, pieņemot 2016. gada Padomes Ieteikumu “Prasmju pilnveides ceļi”²⁴ (jaunākais nozīmīgais ES tiesību akts par pieaugušo mācību politiku), dalībvalstis piekrita īstenot stratēģisku un koordinētu pieeju mācību iespēju nodrošināšanā ES 58 miljoniem pieaugušo ar zemu kvalifikāciju²⁵. Mērķis ir palīdzēt viņiem uzlabot pamatprasmes (t. i., rakstpratības, rēķinpratības un digitālās kompetences līmeni) un/vai iegūt plašāku prasmju klāstu, virzoties uz augstāku kvalifikāciju. 2019. gada ziņojumā par minētā ieteikuma īstenošanu ir aprakstīta virkne dalībvalstu īstenotu rīcībpolitisku risinājumu. Tajā arī uzsvērts, ka, lai risinātu problēmas saistībā ar cilvēku ar zemu kvalifikāciju prasmju pilnveidi, ir nepieciešama sistemātiska ilgtermiņa pieeja, ko papildina atbilstošs finansējums, informēšana un konsultēšana, tomēr situācija bieži vien ir citāda. Ieteikuma mērķgrupa un tvērums ir šaurāks nekā šā priekšlikuma gadījumā, jo minētais ieteikums galvenokārt ir vērsts uz cilvēkiem ar zemu kvalifikāciju un tajā nav sniegts ieteikums nodrošināt finansiālu atbalstu individuāliem izglītojamajiem.

Šī iniciatīva papildina vairākus instrumentus, kas minēti 2021. gada martā pieņemtajā **Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā**²⁶, kurā ES un dalībvalstis ir aicinātas paplašināt prasmju politikas tvērumu un palielināt ieguldījumus:

- vienlaikus ar šo priekšlikumu tiek publicēts Komisijas priekšlikums **Padomes ieteikumam par mikroapliecinājumiem**, kas ir Prasmju programmas pasākums un būtisks instruments Eiropas izglītības telpas izveidei līdz 2025. gadam²⁷. Tā mērķis ir palīdzēt cilvēkiem pielāgoties mainīgajām darba tirgus vajadzībām, sekmējot īsu apmācības programmu kvalitāti, pārredzamību un atzīšanu. Mikroapliecinājumi var palīdzēt nodrošināt, ka personas, kuras izmanto individuālos mācību kontus, var justies pārliecinātas par apmācības kvalitāti un to, ka vēlāk viņu pūliņus atzīs, citstarp viņu pašreizējie un turpmākie darba devēji. Šīs abas iniciatīvas kopā stimulē

²² [Padomes Lēmums \(ES\) 2021/1868](#) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm (OV L 379, 26.10.2021., 1.–5. lpp.).

²³ [Padomes Lēmums \(ES\) 2020/1512 \(2020. gada 13. oktobris\) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm](#), 22. lpp.

²⁴ [Padomes Ieteikums \(2016. gada 19. decembris\) “Prasmju pilnveides ceļi: jaunas iespējas pieaugušajiem”](#) (OV C 484, 24.12.2016., 1.–6. lpp.).

²⁵ Darbaspēka apsekojums (2020), mainīgais lielums [edat_lfs_9901](#).

²⁶ Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns ([COM\(2021\) 102 final](#)).

²⁷ Komisijas paziņojums par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam ([COM\(2020\) 625 final](#)).

apmācības iespēju izmantošanu, nodrošinot pieaugušajiem šim nolūkam nepieciešamos līdzekļus un to, ka šīs pūles viņiem atmaksāsies.

- **Prasmju pilnveides pakts**²⁸, kas pieņemts 2020. gada novembrī, ir vērsts uz publiskā un privātā sektora ieinteresēto personu mobilizēšanu konkrētas rīcības īstenošanai saistībā ar cilvēku kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju darba tirgū un vajadzības gadījumā uz centienu apvienošanu partnerībās. Kopš tā laika Komisija ir organizējusi augsta līmeņa apaļā galda diskusijas ar nozares pārstāvjiem, sociālajiem partneriem un profesionālās izglītības un apmācības (PIA) sniedzējiem, lai sāktu plaša mēroga partnerības ES industriālās stratēģijas 14 industriālajās ekosistēmās. 2021. gada novembra beigās bija izveidotas piecas šādas partnerības²⁹, kas ir paudušas apņēmību turpmākajos gados celt 1,5 miljonu iedzīvotāju kvalifikāciju vai viņus pārkvalificēt. Prasmju pilnveides pakts līdz šim ir pievienojušies vairāk nekā 500 dalībnieku, citstarp nozaru uzņēmējdarbības organizācijas, lieli un mazi uzņēmumi, universitātes, PIA sniedzēji, sociālie partneri, tirdzniecības kameras, reģionālās un vietējās iestādes, kā arī valsts un privātie nodarbinātības dienesti.
- Šā ieteikuma priekšlikuma pieņemšana atvieglos Komisijas 2021. gada martā pieņemtā **Ieteikuma par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai (EASE)**³⁰ īstenošanu. Tas dalībvalstīm palīdzēs “izstrādāt rīcībpolitiku paketes, lai atvieglotu darbinieku statusa maiņu darba tirgū, jo īpaši sekmējot kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespējas un atbalsta pasākumus”.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Ierosinātā ieteikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 292. pants kopā ar LESD 149. pantu, jo šīs iniciatīvas galvenais mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm īstenot nodarbinātības politikas mērķus. LESD 149. pants ļauj pieņemt nesaistošus pasākumus nodarbinātības jomā ar mērķi nodrošināt salīdzinošu analīzi un ieteikumus, kā arī sekmēt inovatīvas pieejas. Ieteikums sekmēs LESD 145. panta īstenošanu, kurā ir noteikts, ka dalībvalstīm un Savienībai ir “[jā]izstrādā koordinēt[a] stratēģij[a] nodarbinātības jomā, īpaši atbalstot kvalificētu, mācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī darba tirgus, kas spētu reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā”.

²⁸ [Prasmju pilnveides pakts.](#)

²⁹ Tās aptver šādas industriālās ekosistēmas: autobūve, mikroelektronika, aerokosmiskā nozare un aizsardzība, kuģu būve un atkrastes atjaunojamie energoresursi.

³⁰ Komisijas Ieteikums (2021. gada 4. marts) par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai pēc Covid-19 krīzes (EASE) ([COM\(2021\) 1372 final](#)).

- **Subsidiaritāte (jomā, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē)**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas paredzēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktā.

Lai gan sagaidāms, ka ar šo iniciatīvu tiks atbalstīti un paātrināti dalībvalstu centieni, tās īstenošanā tiks pilnībā ievērots subsidiaritātes princips, ļaujot dalībvalstīm pieņemt lēmumus par būtiskiem struktūras parametriem, jo īpaši finansējuma avotiem, tiesību uz apmācību līmeni, prioritārajām mērķgrupām (t. i., personām, kurām visvairāk nepieciešama kvalifikācijas celšana vai pārkvalifikācija) un atbilstīgām apmācības iespējām. Dalībvalstis var pieņemt pasākumus situācijas uzlabošanai valsts līmenī, bet ar ES iniciatīvu var atbalstīt, koordinēt un paātrināt dalībvalstu centienus, apmainoties ar pieredzi un sekmējot inovatīvas pieejas. Tā arī var palīdzēt definēt ieceres un radīt uzticību starp dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ar mērķi palielināt publiskos un privātos ieguldījumus prasmēs, norādot, ka tās visas sniegs ieguldījumu un gūs labumu no kopīga resursa, proti, kvalificēta ES darbaspēka. Sabiedriskajā apspriešanā 84 % respondentu³¹ piekrita, ka iniciatīva varētu nodrošināt arī ES līdzekļu efektīvāku izmantošanu prasmju pilnveidei.

Šī iniciatīva var atvieglot piekļuvi apmācībai arvien lielākam skaitam ES iedzīvotāju, kuri dzīvo citā dalībvalstī, tādējādi sekmējot darbaspēka mobilitāti ES un dziļāku vienotā tirgus integrāciju.³² Tā arī var palīdzēt radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem vienotajā tirgū, uzlabojot apmācības tirgus kvalitāti un pārredzamību visā ES.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas paredzēts LES 5. panta 4. punktā.

Ierosinātās darbības ir samērīgas ar īstenojamajiem mērķiem, ņemot vērā problēmas steidzamību un dalībvalstu pausto nodomu līdz 2030. gadam ievērojami palielināt pieaugušo dalību mācībās, pārsniedzot rādītājus, kas būtu īstenojami saskaņā ar pamatscenāriju, stiprināt noteikumus par individuālajām tiesībām uz apmācību un nodrošināt to pārnēsamību profesionālu pārmaiņu laikā.

Ieteikums izveidot personīgos kontus saistībā ar tiesībām uz apmācību ir samērīgs, jo šādi konti ļauj atsaistīt tiesības uz apmācību no to sākotnējā finansētāja un nodrošina personām pilnīgu rīcības brīvību šo tiesību izmantošanā, kas ir būtisks faktors, lai garantētu tiesību pārnēsamību. Personīgie konti arī sekmē elastīgus finansējuma modeļus ar izmaksu dalīšanu starp dažādiem apmācības tiesību finansētājiem un mērķgrupām pielāgotu atbalstu, un tie ir

³¹ Robežās no 69 % uzņēmēju vidū līdz 93 % NVO un pārējo respondentu gadījumā. Piekrišanas rādītājs bija par 12 procentpunktiem augstāks to respondentu vidū, kuri pārstāvēja dalībvalstis ar zemiem dalības rādītājiem (89 %), salīdzinājumā ar respondentiem no dalībvalstīm ar augstiem dalības rādītājiem (77 %).

³² Sk. Eiropas Komisijas ziņojumu (2020) [Annual report on intra-EU labour mobility](#) ("Gada pārskats par ES iekšējo darbaspēka mobilitāti"), kurā aplūkotas tendences saistībā ar ES darbaspēka mobilitāti, un Dorn un Zweigmüller rakstu (2021), [Migration and Labor Market Integration in Europe](#) ("Migrācija un darba tirgus integrācija Eiropā") (*Journal of Economic Perspectives*), kurā aplūkots arguments, ka prasmju trūkums ierobežo ES iekšējo darbaspēka mobilitāti.

piemēroti virknei dažādu iespējamu valsts finansējuma un īstenošanas modeļu. Ierosinātā ieteikuma par individuālajiem mācību kontiem un sekmējošas sistēmas īstenošanas pamatā var būt noteikumi, kas jau ir spēkā dalībvalstīs vai ir paredzēti dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānos. Tādējādi ir iespējamas dažādas pieejas, kas atspoguļo dalībvalstu atšķirīgās situācijas ekonomikas, finanšu un sociālajā jomā, kā arī dažādos ar izglītību, apmācību un darba tirgu saistītos apstākļus.

Tādējādi šā ierosinātā ieteikuma saturs nepārsniedz tā mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

- **Instrumenta izvēle**

Ņemot vērā mērķi (atbalstīt reformu īstenošanu dalībvalstīs) un paredzēto juridisko pamatu, tiek izskatīti tikai nesaistoši instrumenti. Pirmā iespēja ir ierosināt Nodarbinātības pamatnostādņu pārskatīšanu, lai atbalstītu dalībvalstu reformu īstenošanu, izmantojot Eiropas pusgada procesu un konkrētām dalībvalstīm adresētos ieteikumus. Jaunākajās pamatnostādnēs, kas pieņemtas 2021. gada oktobrī³³, tika apstiprināta 2020. gada redakcija, kurā norādīts, ka dalībvalstīm būtu jācenšas *“stiprināt noteikumus par individuālām tiesībām uz apmācību un jānodrošina to pārnesamība profesionālu pārmaiņu laikā, attiecīgā gadījumā izmantojot individuālus mācību kontus”*. Tomēr, tā kā Nodarbinātības pamatnostādnes pēc būtības ir vispārīgas, tajās nav sniegtas turpmākas norādes par to, kā tas darāms.

Vēl viena iespēja ir Komisijas paziņojums vai ieteikums, kurā dalībvalstīm varētu sniegt turpmākas norādes un informāciju konkrētai dalībvalstij adresēto ieteikumu īstenošanai. Tomēr šādā risinājumā trūktu dalībvalstu politiskās līdzdalības, tāpēc tas nebūtu pietiekams stimuls vajadzīgo reformu īstenošanai.

Vēlamais instruments ir priekšlikums Padomes ieteikumam. Ar to dalībvalstīm tiks sniegti kopīgi apstiprināti ieteikumi par konkrētu rīku, kas tām var palīdzēt sasniegt 2030. gada mērķrādītāju attiecībā uz dalību apmācībā. Tas arī nodrošina kopēju rīcības satvaru, kuru vēlāk varētu izmantot par pamatu reformu un virzības analīzei. Priekšlikumā paredzēts, ka lēmumi par struktūras parametriem, piemēram, prioritārajām mērķgrupām, finansējumu vai atbilstīgām apmācības iespējām, paliek dalībvalstu ziņā, un tajā ir sniegtas norādes, kā risināt problēmas, kas identificētas Eiropas pusgada ietvaros konkrētai dalībvalstij adresētajos ieteikumos, kuros ņemti vērā konkrētie apstākļi katrā dalībvalstī.

Sabiedriskajā apspriešanā 61 %³⁴ respondentu piekrita, ka ES tiesību akts, kuru dalībvalstis īsteno pēc brīvas izvēles, piemēram, Padomes ieteikums, būtu piemērots instruments šīs iniciatīvas mērķu sasniegšanai.

³³ [Padomes Lēmums \(ES\) 2020/1512](#) (2020. gada 13. oktobris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 344, 19.10.2020., 22. lpp.), kas atkārtoti apstiprinātas Padomes Lēmumā (ES) 2021/1868 (2021. gada 15. oktobris) (OV L 379, 26.10.2021., 1. lpp.).

³⁴ Robežās no 49 % uzņēmēju vidū līdz 83 % NVO un pārējo respondentu gadījumā.

3. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- *Ex post* novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes

Neattiecas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Sākotnējais ietekmes novērtējums bija pieejams tiešsaistē no 2021. gada 23. marta līdz 2021. gada 20. aprīlim, un sabiedrība par to varēja sniegt atsauksmes. Tika saņemtas kopā 23 atbildes, kurās galvenokārt bija uzsvērts, ka individuālos mācību kontus ir svarīgi izstrādāt sadarbībā ar sociālajiem partneriem, kā arī vajadzība nodrošināt, ka apmācība ir kvalitatīva, ka ir pieejamas norādes un informācija, kā arī pietiekama uzmanība ir veltīta neaizsargātām grupām.

Komisija organizēja **12 nedēļas ilgu sabiedrisko apspriešanu**, kas notika no 2021. gada 23. aprīļa līdz 2021. gada 16. jūlijam. Tās ietvaros tika saņemtas 216 atbildes no 78 iedzīvotājiem, 26 valsts iestādēm, 46 uzņēmējdarbības apvienībām un uzņēmumiem, 26 arodbiedrībām un 40 NVO / citiem respondentiem. Lielākā daļa respondentu (35), no kuriem 23 bija ES līmeņa organizācijas, atradās Beļģijā, un daudz respondentu bija arī no Itālijas (24). Tika saņemtas arī 38 rakstiskas atbildes.

Sabiedriskajā apspriešanā tika apstiprināta problēmas definīcija un iespējama ES pievienotā vērtība. Tika pausts plašs atbalsts politikas centieniem sekmēt pieaugušo mācības, bet ar darbu nesaistīta apmācība tika atbalstīta mazāk. Konkrētāk, 84 % respondentu piekrita, ka individuālie mācību konti varētu efektīvi palīdzēt pārvarēt finanšu šķēršļus, kas iedzīvotājiem traucē piedalīties apmācībā. Savukārt 82 % respondentu piekrita, ka, izmantojot individuālos mācību kontus, var palielināt motivāciju piedalīties apmācībā, un līdzīgi augstu tika novērtēti profesionālās orientācijas pakalpojumi, ikdienējās un neformālās mācīšanās validēšanas iespējas, publisks apstiprinātas kvalitātes apmācības iespēju reģistrs, informētības uzlabošanas kampaņas ES un valsts līmenī, kā arī vienas pieturas digitāla platforma. Tika pausts vispārējs aicinājums izvairīties no sarežģītības un birokrātijas un nodrošināt cilvēkiem ērtu piekļuvi.

Tika organizēti 11 **mērķtiecīgi apspriešanās pasākumi**, kuros piedalījās dažādas ieinteresēto personu grupas un sociālie partneri, citstarp augstākajā politiskajā līmenī³⁵. Īpašā sociālo partneru uzklaušīšanā³⁶ sociālie partneri piekrita vispārējiem iniciatīvas mērķiem, bet uzsvēra, ka, lai tos sasniegtu, vajadzētu uzskatīt, ka individuālie mācību konti ir “viens instruments instrumentu kastē”.

³⁵ Tie ietvēra īpašu sociālo partneru uzklaušīšanu augstā politiskajā līmenī, apspriešanos ar Nodarbinātības komiteju (EMCO), viedokļu apmaiņu ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) un Reģionu komitejas (RK) locekļiem, viedokļu apmaiņu ar Arodmācību padomdevēju komiteju (ACTV) un profesionālās izglītības ģenerāldirektoriem, mērķtiecīgas apspriešanās ar citu atbilstīgu ieinteresēto personu grupām, citstarp Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI) un *Europass* konsultantu grupām un politikas tīkliem, kā arī valstu nodarbinātības dienestu tīklu.

³⁶ Sociālo partneru uzklaušīšana 2021. gada 15. aprīlī.

Arodmācību padomdevēja komiteja (ACVT) savā atzinumā³⁷ piekrita, ka šī iniciatīva varētu uzlabot pieaugušo motivāciju un dalību izglītībā un apmācībā. Tajā pašā laikā tā apgalvoja, ka ar individuālajiem mācību kontiem būtu jāpapildina, nevis jāaizstāj esošā valdības finansētā un/vai sociālo partneru organizētā apmācība.

Vairums ieinteresēto personu un sociālo partneru, jo īpaši no dalībvalstīm, kurās ir labi attīstītas apmācības sistēmas, piemēram, Ziemeļvalstīm, uzsvēra, ka ir svarīgi integrēt jaunās iniciatīvas esošajā valsts (vai reģionālajā) apmācības infrastruktūrā, ievērojot visus jau spēkā esošos koplīgumus par apmācību, kurus parasti noslēdz darba devēji, arodbiedrības un valdības. Pastāvēja vienprātība, ka jaunās iniciatīvas par tiesībām uz apmācību ietvaros īstenotajai apmācībai ir jābūt vērstai uz darba tirgu un ka ietekme tiktu stiprināta, ja tiesības uz apmācību būtu koordinētas ar norādēm, kvalitātes nodrošināšanas sistēmām un akreditētu apmācību.

Eiropas Parlaments savā atzinumā par Eiropas Prasmju programmu³⁸ izceļ individuālo mācību kontu potenciālu, uzskatot to par finansēšanas mehānismu, kas ir būtisks, lai atbalstītu kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju, jo īpaši visneaizsargātāko grupu gadījumā.

Padomes 2020. gada 8. jūnija secinājumos par pārkvalifikāciju un kvalifikācijas celšanu³⁹ dalībvalstis ir aicinātas “izpētīt modeļus, ko varētu izmantot individuālā līmenī mūžizglītības un prasmju pilnveides publiskai un privātai finansēšanai” un Komisija ir aicināta atbalstīt šos dalībvalstu centienus.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savā 2021. gada 7. jūlija atzinumā par pieaugušo izglītību⁴⁰ pauž nostāju, ka mūžizglītībai jāklūst par dzīvesveida neatņemamu sastāvdaļu un arī par darbavietas ikdienas realitāti, un aicina Komisiju un dalībvalstis sasniegt un palielināt mērķi nodrošināt gadskārtēju 60 % līdzdalību pieaugušo izglītībā. Tā iesaka dalībvalstīm pastiprināt pieaugušo izglītības politiku, pārvaldību un finansējumu un nodrošināt visiem pieaugušajiem vienlīdzīgu piekļuvi mūžizglītībai.

Augsta līmeņa forums par individuālajiem mācību kontiem piesaistīja gandrīz 800 dalībniekus no 48 valstīm, un pārbaudes darbseminārs Ietekmes novērtējuma atbalsta pētījuma vajadzībām (tajā piedalījās aptuveni 25 dalībnieki, galvenokārt NVO un valsts iestādes) bija vērsts uz problēmas un ietekmes analīzi.

- **Ekspertu atzinumu apkopošana un izmantošana**

Iniciatīvas faktu pamatojums ietver:

- ārēju pētījumu Ietekmes novērtējuma atbalstam;

³⁷ [*ACVT opinion on Individual Learning Accounts.*](#)

³⁸ [Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. februāra rezolūcija par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” \(2020/2818\(RSP\)\).](#)

³⁹ [Padomes secinājumi \(2020. gada 8. jūnijs\) “Pārkvalifikācija un kvalifikācijas celšana kā pamats ilgtspējas un nodarbināmības palielināšanai saistībā ar atbalstu ekonomikas atveseļošanai un sociālajai kohēzījai”.](#)

⁴⁰ [Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2021. gada 7. jūlija atzinums par tematu “Pieaugušo izglītība”.](#)

- atbilstošus datus no ES līmeņa apsekojumiem, piemēram, darbaspēka apsekojuma, pieaugušo izglītības apsekojuma, apsekojuma par profesionālo tālākapmācību, atbilstošiem *Eurofound* un *Cedefop* veiktiem apsekojumiem par pieaugušo dalību mācībās, kā arī par šķēršļiem un stimuliem;
- atbilstošu literatūru, kurā izvērtēta starptautiskā pieredze;
- vairākus savstarpēji saistītus dokumentus, ko sagatavojis neatkarīgs pieaugušo mācību ekspertu tīkls: valstu ziņojumus par pieejamajām finanšu stimulu shēmām, pieejamo statistikas datu analīzi, kā arī vides analīzi saistībā ar tiešu finansiālu pamudinājumu sniegšanu personām, lai mudinātu tās piedalīties apmācībā;
- pierādījumus, kas gūti Prasmju pilnveides akta un Eiropas sociālo tiesību pīlāra apspriešanās, kā arī iznākumus, kas panākti augsta līmeņa sanāksmēs par Prasmju pilnveides paktu⁴¹.
- **Ietekmes novērtējums**

Komisija veica politikas risinājumu ietekmes novērtējumu. Šā darba atbalstam tika rīkota strukturēta apspriešanās Komisijā, izmantojot Komisijas dienestu koordinācijas grupu⁴². Ietekmes novērtējums 2021. gada 29. septembrī tika apspriests ar Regulējuma kontroles padomi (RKP). RKP 2021. gada 1. oktobrī publicēja pozitīvu atzinumu ar atrunām, kuras ir ņemtas vērā, pievienojot precizējumus saistībā ar iniciatīvas tvērumu, pamatscenāriju, sagaidāmās ietekmes aprakstu un vēlamā risinājuma izvēli⁴³.

Politikas risinājumu atšķirības bija saistītas ar tiesību uz apmācību nodrošināšanas veidu (apmācības kuponi vai personīgie konti), mērķgrupas lielumu un personu iespēju brīvi izvēlēties apmācības iespējas. Vēlamais politikas risinājums ir nodrošināt visiem pieaugušajiem darbaspējīgā vecumā tiesības uz apmācību personīgo kontu veidā, pielāgojot summas atbilstīgi vajadzībām pēc atbalsta un ļaujot personām brīvi izvēlēties apmācības iespējas, kuru kvalitāte, atbilstība darba tirgum un atzišana ir garantēta, iekļaujot tās publiskā reģistrā. Šis risinājums visefektīvāk ļauj īstenot iniciatīvas mērķus, jo tas visaptveroši mazina atbalsta nepietiekamību un sadrumstalotību, kā arī pielāgo apmācību individuālajām vajadzībām⁴⁴.

Ņemot vērā iniciatīvas mērķus, juridisko pamatu un subsidiaritātes principu, vēlamais likumdošanas instruments ir priekšlikums Padomes ieteikumam. Šis instruments sniedz iespēju ieteikt individuālu tiesību uz apmācību un veicinoša satvara nosacījumu apvienojumu, tajā pašā laikā ļaujot dalībvalstīm īstenot pasākumus atbilstīgi apstākļiem valstī.

⁴¹ [Prasmju pilnveides pakts](#).

⁴² Tā ietvēra Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD, Ekonomikas un finanšu lietu ĢD, *Eurostat*, Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD, Kopīgo pētniecības centru, Tiesiskuma un patērētāju ĢD, Valodu dienestu, Strukturālo reformu atbalsta ĢD un Ģenerālsekretariātu.

⁴³ Sk. Ietekmes novērtējuma 1. pielikumu.

⁴⁴ Izsmelošāku izklāstu par to, kā ar šajā ierosinājumā ieteiktajiem politikas pasākumiem tiek novērsti identificētie šķēršļi dalībai, sk. Ietekmes novērtējuma 2.2. un 7. sadaļā.

Vēlamā risinājuma priekšrocības: scenāriju analīze liecina, ka vēlamā risinājuma īstenošana varētu palielināt dalību apmācībā, 2030. gadā pārsniedzot 60 % ES mērķrādītāju, kā arī samazināt atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz dalību. Galvenā sagaidāmā ietekme ir augstāks personu atalgojums, lielāks uzņēmumu ražīgums, kā arī augstāks IKP un lielāka sociālā kohēzija.

Vēlamā risinājuma izmaksas: scenāriju analīzē aplēstās, ar tiesībām uz apmācību saistītās tiešās ikgadējās izmaksas ir aptuveni 17,6–24,5 miljardi EUR⁴⁵. Papildu izmaksas izriet no tā, ka biežāk tiks izmantots apmaksāts mācību atvaļinājums, kā arī radīsies izveides un administratīvās izmaksas, bet sagaidāms, ka šīs izmaksas būs ierobežotas, jo daudzās dalībvalstīs jau eksistē nozīmīga attiecīgā infrastruktūra. Ja iniciatīva tiks īstenota pienācīgi, izmaksu un izdevumu aprēķini liecina, ka iepriekš minētie ieguvumi ievērojami pārsniedz izmaksas.

Ietekme uz uzņēmumiem (citstarp MVU): sagaidāms, ka uzņēmumi gūs labumu no kvalificētāka un ražīgāka darbaspēka un samazinātām prasmju neatbilstībām, un īpašu labumu gūs MVU, kuru darbinieki pašlaik mazāk piedalās apmācībā.

Ietekme uz dalībvalstu budžetu un pārvaldi: finansēšanas kārtība tiek atstāta dalībvalstu kompetencē. Izmaksu un ieguvumu aprēķini liecina, ka ieguvumi ievērojami pārsniedz izmaksas, tādējādi piemērota finansēšanas un izmaksu sadales kārtība var sekmēt ilgtspējīgas publiskās finanses.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 14. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ikvienam ir tiesības uz izglītību, kā arī uz pieeju arodmācībām un tālākizglītībai”. Tas ir atspoguļots arī Eiropas sociālo tiesību pīlāra 1., 4. un 5. principā. Sagaidāms, ka iniciatīva pozitīvi ietekmēs pamattiesības, novēršot trūkumus attiecībā uz piekļuvi pastāvīgai apmācībai. Šī ietekme ir visai spēcīga, jo iniciatīva aptver visus pieaugušos darbaspējīgā vecumā, vienlaikus nodrošinot īpašu atbalstu cilvēkiem, kuriem visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana vai pārkvalifikācija.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šīs iniciatīvas īstenošanai nav vajadzīgi papildu resursi no ES budžeta. Ietekme uz dalībvalstu budžetu būs atkarīga no attiecīgās dalībvalsts izvēlēta finansēšanas modeļa.

⁴⁵ Šīs aplēses ir iegūtas no Ietekmes novērtējuma 6.1. sadaļā izklāstītās scenāriju analīzes. To pamatā ir tiesības uz apmācību, kas paredz 30 apmācības stundas visiem pieaugušajiem darbaspējīgā vecumā un 50 apmācības stundas personām, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana vai pārkvalifikācija. Monetārās izmaksas par vienu atbalsta saņēmēju ir atkarīgas no dalībvalstu izmaksām par apmācību, un vidējais aplēstais ES izmaksu rādītājs ir 381 EUR par 30 apmācības stundām un 631 EUR par 50 apmācības stundām.

5. CITI ELEMENTI

• **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Ierosinātajā ieteikumā dalībvalstis iniciatīvas īstenošanā ir aicinātas sadarboties ar Komisiju. Tajā dalībvalstīm ir ieteikts pēc iespējas drīzāk īstenot tajā izklāstītos principus un iesniegt plānu, kurā noteikti valsts līmenī veicamie pasākumi. Plānu īstenošanā panāktais progress būtu jāapspriež Nodarbinātības komitejā Eiropas pusgada daudzpusējās uzraudzības kontekstā, īpaši pievēršoties instrumentiem, kurus dalībvalstis ir ieviesušas, kā arī panāktajiem iznākumiem (piem., saistībā ar dalību apmācībā un turpmāku ietekmi uz situāciju darba tirgū).

Komisija kopā ar Nodarbinātības komiteju plāno izveidot uzraudzības satvaru ar saskaņotiem kopīgiem kvantitatīviem un kvalitatīviem rādītājiem kā pamatu šā ieteikuma īstenošanas izvērtēšanai un tā pārskatīšanai. Lai vienkāršotu dalībvalstu ziņošanas pienākumus, šajā satvarā, ciktāl iespējams, tiktu izmantota informācija, kas jau ir apkopota citu uzraudzības satvaru kontekstā (piem., Atveseļošanas un noturības mehānisms, Eiropas Sociālais fonds Plus, stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu), un tiktu novērsta uzraudzības un ziņošanas dublēšanās.

Komisija plāno uzraudzīt un novērtēt šā ieteikuma īstenošanā panākto progresu, sadarbojoties ar dalībvalstīm un pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā arī ziņot Padomei ne agrāk kā 5 gadus no tā pieņemšanas dienas.

• **Paskaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Neattiecas.

• **Sīkāks konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

(1. un 2. punkts) Šā priekšlikuma inovatīvais aspekts ir tāds, ka tas paredz **prasmju pilnveidē galveno uzmanību pievērst konkrētajai personai**. Tajā dalībvalstīm ir ieteikts izstrādāt rīcībpolitikas un instrumentus, lai palīdzētu visiem pieaugušajiem darbspējīgā vecumā piekļūt apmācībai, citstarp profesionālu pārmaiņu nolūkā neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa, kā arī palielināt viņiem paredzētos stimulus un uzlabot viņu motivāciju izmantot apmācības iespējas. Individuālie mācību konti un veicinošs satvars, citstarp profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, var veicināt šīs apmācības efektīvu izmantošanu.

(3. punkts) Iniciatīvas **mērķgrupa** ir visi pieaugušie darbspējīgā vecumā, kuri likumīgi dzīvo dalībvalstī, neatkarīgi no viņu izglītības līmeņa un pašreizējā nodarbinātības statusa vai veida, tādējādi ietverot algotus darbiniekus, pašnodarbinātos un citus iedzīvotājus, kuri ir nodarbināti nestandarta darba veidos, bezdarbniekus un cilvēkus ārpus darbaspēka. Tāpēc priekšlikumā ir ieteikts izveidot individuālo mācību kontu ikvienam pieaugušajam darbspējīgā vecumā dalībvalstī, kurā viņš/viņa likumīgi dzīvo.

Tomēr ES pārrobežu darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem, kuri ir Eiropas Savienības pilsoņi un strādā citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kurā dzīvo, var piemērot izņēmumu. Tā kā individuālie mācību konti ir galvenokārt paredzēti darba tirgum atbilstošu prasmju pilnveidei, dzīvesvieta nebūtu piemērots kritērijs, lai noteiktu, kurai dalībvalstij būtu jāizveido

individuālais mācību konts šai grupai. Tāpēc, lai noteiktu, kurā valstī būtu jāizveido pārrobežu darbinieku individuālais mācību konts, priekšlikumā kā kritēriju ieteikts izmantot (paš)nodarbinātības vietu. Šāda pieeja būtu saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktā noteikto valstspiederīgo nediskriminēšanas principu attiecībā uz piekļuvi sociālajām priekšrocībām⁴⁶.

(5., 6. un 7. punkts) Priekšlikumā dalībvalstīm ir ieteikts piemērot **visaptverošu pieeju**, izveidojot individuālo mācību kontu ikvienai personai, uz kuru attiecas šīs iniciatīvas tvērums, un nodrošinot atbilstošas ikgadējas individuālās tiesības uz apmācību. Tajā pašā laikā dalībvalstis ir aicinātas **pielāgot finansējumu personu vajadzībām**. Ieinteresētās personas publiskajā apspriešanā atbalstīja šo “visaptverošo, bet diferencēto” pieeju. Priekšlikumā ir ieteikts piešķirt papildu tiesības uz apmācību personām, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija. Atkarībā no valsts konteksta tās varētu būt personas īpašās nodarbinātības situācijās (piem., nestandarta darba veidos nodarbinātas personas), personas atbilstoši viņu nodarbinātības statusam (algoti darbinieki, bezdarbnieki vai personas ārpus darbaspēka), personas, kuras strādā uzņēmumos vai nozarēs, ko būtiski ietekmējusi digitālā vai zaļā pārkārtošanās, personas, kuras strādā noteikta veida uzņēmumos (piem., mikrouzņēmumos, MVU), personas, kurām vajadzīgas konkrētas prasmes (piem., personas ar zemu kvalifikāciju), vai personas no konkrētām vecuma grupām vai neaizsargātām grupām. Grupas, kurām nodrošina papildu tiesības uz apmācību, var mainīties, attīstoties darba tirgum.

(8. un 9. punkts) Individuālie mācību konti tiek izveidoti saskaņā ar **izmaksu dalīšanas** pieeju, jo tie ļauj sasaistīt un pārvaldīt vienā kontā ieguldījumus no dažādiem avotiem, piemēram, no valsts iestādēm un darba devējiem. Tas atvieglo atbalsta pielāgošanu atbilstīgi vajadzībai pēc kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas (piem., valsts nodarbinātības dienestiem finansējot papildu individuālas tiesības uz apmācību bezdarbniekiem), kā arī papildinājumus, ko saviem darbiniekiem nodrošina darba devēji — gan brīvprātīgi, gan koplīgumu īstenošanas rezultātā.

(10. punkts) **Individuālo tiesību uz apmācību uzkrāšana noteiktā laikposmā** personīgajā kontā ļauj personām paturēt savas tiesības — neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa — piedalīties ilgākā vai dārgākā apmācībā, sagatavoties darbavietas maiņai vai reaģēt uz jaunām vajadzībām pēc prasmēm krīzes periodos, kā arī zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā. Dalībvalstis var paredzēt noteikumus attiecībā uz šādu tiesību uzkrāšanas maksimālo apjomu vai tiesību derīguma termiņu, lai mudinātu personas tās izmantot.

(11. punkts) Priekšlikumā ir ieteikts nodrošināt, ka personas saņem tiesības uz apmācību savā likumīgajā dzīvesvietā, izņemot pārrobežu darbiniekus un pašnodarbinātās personas, kuras strādā citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kurā dzīvo, un kurām būtu jānodrošina attiecīgās tiesības dalībvalstī, kurā tās strādā. Tā kā šīs tiesības neietilpst to noteikumu piemērošanas jomā, kuri attiecas uz tādu personu, sociālā nodrošinājuma tiesību aizsardzību, kuras

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (OV L 141, 27.5.2011., 1.–12. lpp.).

pārvietoja ES iekšienē⁴⁷, priekšlikumā dalībvalstīm ir ieteikts ļaut cilvēkiem saglabāt savu individuālo mācību kontu un uzkrātās tiesības uz apmācību periodos, kuros viņi dzīvo citā dalībvalstī. Tas cilvēkiem ļauj izmantot šīs tiesības pēc atgriešanās vai attālinātās mācīšanās piedāvājumiem saskaņā ar viņu dzīvesvietas dalībvalstī spēkā esošajiem noteikumiem par individuālajiem mācību kontiem. Tajā pašā laikā cilvēkiem būtu tiesības iegūt jaunu individuālo mācību kontu dalībvalstī, kurā viņi tagad dzīvo. Tas sekmē pārrobežu mobilitāti un uzsver principu, ka tiesības uz apmācību pēc to piešķiršanas pieder personām. Tiesību uz apmācību pārnēsamība starp dalībvalstīm tiks aplūkota dziļāk pēc tam, kad būs izveidoti individuālie mācību konti, un šis jautājums tiks iekļauts šā ieteikuma īstenošanas izvērtējumā. ES var sekmēt apspriešanos par individuālo tiesību uz apmācību pārnēsamību starp dalībvalstīm.

(12.–20. punkts) Ir būtiski radīt **veicinošu satvaru**, lai atvieglotu apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju izmantošanu. Ir ierosināts, ka šajā veicinošajā satvarā būtu jāiekļauj profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, publisks valsts reģistrs, kā arī vienots valsts digitālais portāls, kas atbalsta individuālos mācību kontus, nodrošinot drošas elektroniskas autentifikācijas iespēju un savienojumu ar reģistru. Satvaram būs būtiska loma cilvēku motivēšanā pieņemt lēmumu piedalīties apmācībā, jo tas nodrošinās uzticamu, apliecinātas kvalitātes apmācības iespēju izlasi kopā arī profesionālās orientācijas un validēšanas iespējām. Satvara sekmīgā izveidē būtiska loma būs arī sadarbībai ar **darba devējiem**, jo īpaši **mikrouzņēmumiem un MVU**.

(12. punkts) Apspriešanās tika identificēts, ka **profesionālās orientācijas pakalpojumi** ir svarīgākais veicinoša satvara elements. Lai gan lielākajā daļā dalībvalstu šādi pakalpojumi ir pieejami, to tvērums bieži vien ir ierobežots. Lai palīdzētu personām atrast viņu vajadzībām atbilstošas apmācības iespējas, dalībvalstīm ir ieteikts uzlabot visu pieaugušo piekļuvi klātienē profesionālās orientācijas pakalpojumiem, kā arī piekļuvi šādiem pakalpojumiem digitālā veidā (jo īpaši izmantojot atzītu iespēju reģistru, kas būtu lietotājam draudzīgs).

Iepriekšējās mācīšanās validēšana ļauj personām apliecināt, ka tās ir apguvušas noteiktas prasmes. Nesen veiktā izvērtējumā par Padomes Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu⁴⁸ tika konstatēts, ka ir panākts ievērojams progress, bet tika identificētas arī vēl neatrisinātas problēmas un ierosināti risinājumi. Konkrētāk, ir jāgarantē atbalsta sniegšana personām, ciešāka koordinācija ar profesionālās orientācijas pakalpojumu sniedzējiem un validēšanas iniciatīvu efektīva pielāgošana nelabvēlīgā situācijā esošām un neaizsargātām grupām. Priekšlikuma mērķis ir novērst pārējās ar validēšanu saistītās problēmas, iesakot dalībvalstīm garantēt, ka individuālos mācību kontus var izmantot, lai piekļūtu validēšanas iespējām, un ka šādas iespējas, citstarp klātienē vai tiešsaistē veikta prasmju novērtēšana, ir pieejamas un sasniedzamas. Tādējādi tas papildina priekšlikumu par Eiropas pieeju attiecībā uz mikroapliecinājumiem, kas arī var atvieglot apmācības iznākumu validēšanu un atzīšanu.

⁴⁷ Tiesības uz apmācību neietilpst [Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas \(EK\) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu \(OV L 166, 30.4.2004, 1.–123. lpp.\) piemērošanas jomā.](#)

⁴⁸ Eiropas Komisija (2020), [Study supporting the evaluation of the Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning.](#)

(13.–17. punkts) **Publiskais valsts reģistrs**, kurā iekļauj apliecinātas kvalitātes, atzītas apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, var palielināt cilvēku motivāciju piedalīties apmācībā, sniedzot viegli pieejamu pārskatu par pieejamajām iespējām un mazinot nedrošību par apmācības iznākumu kvalitāti un atzīšanu. Līdzīgi reģistri jau pastāv vai tiek izstrādāti vismaz 12 dalībvalstīs. Priekšlikumā visām dalībvalstīm ir ieteikts šādu reģistru izveidot un regulāri atjaunināt, kā arī nodrošināt tā ilgtspējīgu pārvaldības modeli ar pārredzamiem noteikumiem par jaunu apmācības piedāvājumu iekļaušanu. Uz finansējumu, kas pieejams saistībā ar individuālajām tiesībām uz apmācību, varētu pretendēt tikai reģistrā iekļauti apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas piedāvājumi. Šajā reģistrā būtu jāiekļauj arī profesionālās orientācijas un validēšanas pakalpojumi, kurus dalībvalstis personām nodrošina bez maksas. Kritēriji iespēju iekļaušanai reģistrā būtu jānosaka dalībvalstu līmenī, pamatojoties uz pārredzamām kvalitātes prasībām, un sadarbībā ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, izmantojot prasmju apzināšanu un Eiropas kompetenču ietvarstruktūras⁴⁹. Īsi reģistrā iekļauti apmācības kursi būtu jāizstrādā saskaņā ar Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem, lai sekmētu apmācības iznākumu kvalitātes un atzīšanas pārredzamību. Dalībvalstis tiek mudinātas pārredzamā veidā atvērt reģistru tādu apmācības iespēju iekļaušanai, kuras piedāvā pakalpojumu sniedzēji citās valstīs, ar nosacījumu, ka to kvalitāte ir uzticama. Apspriešanās apstiprināja, ka sociālie partneri un attiecīgās ieinteresētās personas spēj un vēlas nodrošināt pievienoto vērtību šādu reģistru pārvaldībai.

(18. punkts) Priekšlikumā dalībvalstīm ir ieteikts izveidot un uzturēt **vienotu valsts digitālo portālu**, kuram ērti piekļūt, izmantojot mobilās ierīces (piem., izmantojot digitālu lietotni), lai palielinātu pieejamo apmācības un atbalsta iespēju pārredzamību valsts līmenī un ļautu lietotājiem piekļūt saviem individuālajiem kontiem, pārskatīt viņiem pieejamās individuālās tiesības uz apmācību un pārlūkot valsts reģistru.

(19. un 20. punkts) **Apmaksāts mācību atvaļinājums** sniedz darbiniekiem iespēju saglabāt savu atalgojumu vai aizstājienākus apmācības periodu laikā, kas ilgst no dažām dienām līdz vairākiem mēnešiem. Šādi noteikumi jau ir spēkā 24 dalībvalstīs, un 12 no tām ir Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvencijas par apmaksātu mācību atvaļinājumu parakstītājas⁵⁰. Tomēr iespēju izmantot apmaksātu mācību atvaļinājumu bieži vien ierobežo konkrēti darba tiesisko attiecību elementi. Ierobežojoši atbilstības kritēriji un nepietiekama iespējamo labuma guvēju informētība nozīmē, ka spēkā esošos noteikumus parasti izmanto mazāk nekā 1 % algoto darbinieku⁵¹. Tāpēc dalībvalstis arī ir aicinātas pieņemt noteikumus par vispārēji pieejamu apmaksātu mācību atvaļinājumu vai pārskatīt spēkā esošos noteikumus, lai nodrošinātu, ka tie aptver visus algotos darbiniekus, kā arī paredzēt finansiālu atbalstu darba devējiem (jo īpaši MVU, kuri saskaras ar lielākām grūtībām), kuru darbinieki izmanto

⁴⁹ Piem., Eiropas kompetences satvari attiecībā uz digitālo kompetenci (*DigiComp*), personīgajām, sociālajām un mācīšanās mācīties kompetencēm (*LifeComp*), uzņēmējdarbības kompetencēm (*EntreComp*) un ilgtspējas kompetencēm (*GreenComp*).

⁵⁰ 2020. gada 1. februārī saskaņā ar atjaunināto *Cedefop* datubāzi "[Financing Adult Learning](#)" ["Pieaugušo apmācības finansēšana"], kas aprakstīta 8.2. pielikumā. Nesēnākā dalībvalsts veiktā SDO [Konvencijas par apmaksātu mācību atvaļinājumu](#) ratifikācija notika 1993. gadā.

⁵¹ *Cedefop* (2012), [Training leave. Policies and practice in Europe](#) ["Mācību atvaļinājums. Rīcībpolitikas un prakses Eiropā"].

apmaksātu mācību atvaļinājumu. Priekšlikumā ieteikts stiprināt saiknes starp noteikumiem par apmācītiem mācību atvaļinājumiem un citiem pieejamajiem atbalsta pasākumiem, atstājot sīki izstrādātas kārtības noteikšanu dalībvalstu kompetencē.

(21. punkts) Priekšlikumā dalībvalstīm arī ieteikts organizēt plašus **informatīvus pasākumus un informētības uzlabošanas** kampaņas, jo īpaši to personu vidū, kuras ir atstumtas no darba tirgus. Šie pasākumi un kampaņas ir būtiskas, lai nodrošinātu, ka mācību iespējas izmanto lielāks skaits pieaugušo, jo īpaši grupās, kuras raksturo zema informētība par kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas vajadzībām un iespējām. Šādu darbību efektivitāti var uzlabot sadarbība starp valsts iestādēm, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām.

(22. punkts) Lai atbalstītu šīs iniciatīvas īstenošanu, dalībvalstīm ir ieteicams ieviest **uzraudzības kārtību nolūkā nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus** saistībā ar individuālajiem mācību kontiem un veicinošu satvaru. Vēlāk veikti pielāgojumi šā ieteikuma mērķu sasniegšanai pēc iespējas efektīvākā veidā varētu attiekties uz individuālo tiesību uz apmācību apmēru, to personu definīciju, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, vai dažādu veicinošā satvara elementu lietotājiem draudzīgu integrēšanu.

(23.–26. punkts) Kārtība individuālo mācību kontu atbilstoša un ilgtspējīga **finansējuma** nodrošināšanai tiks noteikta valsts līmenī atbilstoši valsts apstākļiem, īpašu uzmanību veltot MVU. Lai gan atbildība par ieteikuma īstenošanu gulstas uz dalībvalstīm, priekšlikumā ir ieteikts atvieglot dažādu valsts un privātā finansējuma avotu apvienošanu, kas var ietvert, piemēram, darba devēju brīvprātīgi piešķirtus papildinājumus. Dalībvalstis var gūt labumu arī no dažādu ES fondu atbalsta, jo īpaši no kohēzijas politikas fondiem, citstarp Eiropas Sociālā fonda Plus⁵², Eiropas Reģionālās attīstības fonda⁵³ un Taisnīgas pārkārtošanās fonda⁵⁴, kā arī no Atvēršanas un noturības mehānisma instrumenta⁵⁵ *Next Generation EU* ietvaros, ja dalībvalstis savos atvēršanas un noturības plānos ir ietvērušas atbilstošas reformas un ieguldījumus. Tehniskā atbalsta instruments var nodrošināt pielāgotu kompetenci tādu reformu izstrādei un īstenošanai, kas atbalsta individuālo mācību kontu un to veicinošā satvara izveidi.

(27. punkts) Kā paskaidrots iepriekš, **ES atbalsts** būs vērsts uz to, lai tiktu izmantots dalībvalstīm līdz šim nepieredzētā apmērā pieejamais finansējums prasmju pilnveidei no instrumenta *Next Generation EU* un daudzgadu finanšu shēmas līdzekļiem. ES arī atbalstīs prasmju pilnveidi, izmantojot atbilstošas iniciatīvas, piemēram, Prasmju pilnveides paktu, Digitālo prasmju un darbvietu koalīciju, Eiropas Pieaugušo izglītības e-platformu (*EPALE*) un citus piemērotus *Erasmus+* pasākumus, kā arī sociālo partneru sadarbības projektus ES

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2021/1057](#) (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21.–59. lpp.).

⁵³ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2021/1058](#) (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60.–93. lpp.).

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1.–20. lpp.).

⁵⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2021/241](#) (2021. gada 12. februāris), ar kuru izveido Atvēršanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.).

līmenī. Ieteikuma īstenošanas gaitā ES var atbalstīt arī savstarpēju mācīšanos un labas prakses apmaiņu. Turpmākais darbs saistībā ar *Europass* platformu būtu jāvēlē uz sadarbības nodrošināšanu, t. i., tās savienošanu ar vienotajiem valsts digitālajiem portāliem, kas atbalsta individuālos mācību kontus.

(28., 29. un 30. punkts) **Ziņošanas un novērtēšanas** pamatā būs pārraudzība Nodarbinātības komitejas Eiropas pusgada kontekstā vadītās daudzpusējās uzraudzības ietvaros, pamatojoties uz saskaņoto pārraudzības satvaru un pārraudzības kārtību. Dalībvalstīm ieteicams sagatavot un īstenot plānu 12 mēnešos pēc šā ieteikuma pieņemšanas. Pirmo novērtējumu ieteikts veikt ne agrāk kā 5 gadus pēc šā ieteikuma pieņemšanas.

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par individuālajiem mācību kontiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu kopā ar 149. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Kvalificētam darbspēkam ir izšķiroša nozīme, lai tiktu stiprināta ES ilgtspējīga konkurētspēja, atbalstīta atgūšanās no Covid-19 pandēmijas, radot daudz jaunu darbvieta, kā arī nodrošināta sociāli taisnīga digitālā un zaļā pārkārtošanās. Darba tirgiem mainoties, cilvēkiem ir jāmainās līdzī, ceļot savu kvalifikāciju. Jaunas un labākas prasmes ļauj piekļūt plašākām iespējām un sagatavo cilvēkus aktīvai darbībai darba tirgū notiekošo pārmaiņu pārvaldībai un pilnvērtīgai līdzdalībai sabiedrībā demogrāfisko pārmaiņu kontekstā. Turklāt pieaugušo kvalifikācijas celšana var būt spēcīgs instruments sociālā taisnīguma un iekļautības veicināšanai taisnīgas pārkārtošanās nolūkā.
- (2) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 14. panta 1. punktā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz izglītību, kā arī uz pieeju arodmācībām un tālākizglītībai. Eiropas sociālo tiesību pīlāra⁵⁶ 1. princips nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, mācībām un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt prasmes, kas ļauj pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi mainīt darbu darba tirgū. Tā 4. princips attiecas uz aktīvu atbalstu nodarbinātībai, lai nodrošinātu ikviena tiesības uz savlaicīgu un individuāli pielāgotu palīdzību ar mērķi uzlabot nodarbinātības vai pašnodarbinātības izredzes. Eiropas sociālo tiesību pīlāra 5. principā par drošiem un pielāgojamiem darba apstākļiem ir uzsvērts, ka neatkarīgi no darba tiesisko attiecību veida un ilguma darbiniekiem vajadzētu būt tiesībām uz taisnīgu un vienādu attieksmi tādos aspektos kā darba apstākļi, sociālās aizsardzības pieejamība un apmācība.
- (3) Eiropadome 2021. gada 25. jūnijā atbalstīja Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā noteiktos ES mērķrādītājus saskaņā ar Portu deklarāciju⁵⁷, tādējādi paužot atbalstu plānam nodrošināt, lai līdz 2030. gadam vismaz 60 % pieaugušo katru gadu piedalītos apmācībā. Tomēr dalība pieaugušo mācībās ES pēdējos desmit gados nav palielinājusies un 21 dalībvalsts nerasniedza

⁵⁶ [Eiropas sociālo tiesību pīlārs](#).

⁵⁷ [Eiropadomes secinājumi](#), 2021. gada 24. un 25. jūnijs. Tie papildina 2021. gada 8. maija [Portu deklarāciju](#).

2020. gada ES līmeņa mērķrādītāju. Daudziem pieaugušajiem, piemēram, personām, kuras ir nodarbinātas nestandarta darba veidos, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) darbiniekiem, neaktīvajām personām un personām ar zemu kvalifikāciju, prasmju pilnveides iespējas bieži vien nav pieejamas.

- (4) Eiropas Prasmju programmā⁵⁸, kas tika pieņemta 2020. gada jūlijā, pausts aicinājums īstenot prasmju revolūciju, lai pārvērstu ekoloģisko un digitālo pārkārtošanos ātras un taisnīgas atveseļošanas iespējā. Tajā citstarp paziņots, ka Komisija izskatīs iespējas izveidot individuālos mācību kontus, kas sniegs iespējas atbalstīt pieaugušo darbaspējīgā vecumā kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju un papildināt citas darbības, kas vērstas uz darba devējiem un izglītības un apmācības sniedzējiem.
- (5) Ar zaļo pārkārtošanos saistītās prasmes un darbaspēka kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija būs vajadzīga pārejas uz modernu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku kontekstā, kā paredzēts Eiropas zaļajā kursā⁵⁹ pārejai uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Komisija paziņojumā “Gatavi mērķrādītājam 55 %”⁶⁰ atzīst, ka zaļo pārkārtošanos būs iespējams īstenot tikai tad, ja ES būs kvalificēts darbaspēks, kas nepieciešams, lai saglabātu konkurētspēju, un atsaucas uz Prasmju programmas pamatdarbībām, ar kuru palīdzību iedzīvotājiem ir jānodrošina prasmes, kas vajadzīgas zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai.
- (6) Komisijas paziņojumā par Eiropas digitālo desmitgadi⁶¹ ir atkārtoti uzsvērts mērķis panākt, lai līdz 2030. gadam ne mazāk kā 80 % ES iedzīvotāju būtu vismaz digitālās pamatprasmes, kā arī ir noteikts mērķis nodarbināt 20 miljonus IKT speciālistu, nodrošinot dzimumu konverģenci. Nesen pieņemtajā priekšlikumā “Digitālās desmitgades ceļš”⁶² ir ieteikts izveidot satvaru virzībai uz šo mērķu sasniegšanu. Digitālās izglītības rīcības plānā (2021–2027)⁶³ ir uzsvērts, ka būtu jāizmanto tehnoloģiskie līdzekļi, lai uzlabotu piekļūstamību mācību iespējām, citstarp kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai, un pastiprinātu šo iespēju elastīgumu.
- (7) Komisijas paziņojumā “Jauna Eiropas industriālā stratēģija”⁶⁴ ir pausts aicinājums izlēmīgi rīkoties, lai mūžizglītība kļūtu par visiem pieejamu realitāti

⁵⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” ([COM\(2021\)274 final](#)).

⁵⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss” ([COM/2019/640 final](#)).

⁶⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti ([COM\(2021\) 550 final](#)).

⁶¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālais kompass 2030. gadam — Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā” ([COM \(2021\)118 final](#)).

⁶² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumam, ar ko izveido politikas programmu “Digitālās desmitgades ceļš” 2030. gadam ([COM\(2021\)574](#)).

⁶³ [Komisijas paziņojums](#) Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Digitālās izglītības rīcības plānu (COM(2018) 022 final).

⁶⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai” ([COM\(2021\) 350 final](#)).

un lai nodrošinātu, ka izglītība un apmācība neatpaliek no situācijas attīstības un palīdz īstenot divējādo pārkārtošanos.

- (8) Padomes 2020. gada 8. jūnija secinājumos⁶⁵ dalībvalstis ir aicinātas “izpētīt modeļus, ko varētu izmantot individuālā līmenī mūžizglītības un prasmju pilnveides publiskai un privātai finansēšanai”, un Komisija ir aicināta atbalstīt šos dalībvalstu centienus.
- (9) Nepietiekams finansiālais atbalsts personām ir viens no galvenajiem šķēršļiem, kas ietekmē dalību mācību pasākumos. Valsts un privātie ieguldījumi kopumā nav pietiekami. Lielāko daļu ar darbu saistīto apmācību ES finansē darba devējs. Tomēr daudzi uzņēmumi, jo īpaši MVU, nenodrošina vai nefinansē saviem darbiniekiem paredzētu apmācību un nestandarta darba attiecībās nodarbinātām personām ir ierobežotāka piekļuve darba devēja apmaksātai apmācībai vai šādas piekļuves nav vispār. Šāda nevienlīdzība negatīvi ietekmē personu labklājību un veselību, samazina ekonomikas konkurētspēju, no tās izriet neizmantotas iespējas un šķēršļi inovācijai, kā arī risks, ka pārējā uz ilgtspējīgāku saimniecisko darbību šie cilvēki tiks atstāti novārtā.
- (10) Papildus tiešajām izmaksām būtisks faktors, kas attur pieaugušos no apmācības iespēju izmantošanas, ir laika ierobežojumi. Lielākā daļa dalībvalstu ir parakstījušas Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu un ir transponējušas to valsts tiesiskajā regulējumā. Tomēr daudzās dalībvalstīs iedzīvotāji ir slikti informēti par mācību atvaļinājumu un to maz izmanto, un noteikumi bieži vien neattiecas uz nestandarta darba attiecībās nodarbinātām personām vai liedz pieaugušajiem izmantot izglītības un apmācības iespējas bezdarba vai zemas ekonomiskās aktivitātes periodos.
- (11) Daudzi pieaugušie, jo īpaši tie, kuriem ir zema kvalifikācija vai kuri ir atstumti no darba tirgus, nav motivēti piedalīties apmācībā. Viņi, iespējams, nezina par to, kādas prasmes viņiem ir vajadzīgas, vai ir pieejams atbalsts un apmācība, vai apmācība ir kvalitatīva un atzīta darba tirgū. Turklāt cilvēki var nebūt motivēti piedalīties apmācībā, kas izvēlēta, neapspriežoties ar viņiem, un nav pielāgota viņu vajadzībām.
- (12) ES ir vajadzīga jauna pieeja kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas jautājumiem. Ar to vajadzētu papildināt spēkā esošos instrumentus un īstenot politiskās apņemšanās, nododot lēmējtiesības personām un nodrošinot tām atbalstu un instrumentus, kas vajadzīgi kvalifikācijas celšanai vai pārkvalifikācijai visos prasmju līmeņos.
- (13) Arodmācību padomdevēja komiteja savā 2021. gada augusta⁶⁶ atzinumā par ES iniciatīvu attiecībā uz individuālajiem mācību kontiem un apmācības sniegšanas stiprināšanu Eiropā apgalvo, ka šādai iniciatīvai būtu jāuzlabo pieaugušo iesaistīšanās, motivācija un dalība izglītībā un apmācībā. Galvenais izaicinājums ir uzlabot prasmju atbilstību darbvietu vajadzībām un nodrošināt pieeju daudzveidīgām kvalitatīvām apmācības iespējām, sniedzot atbilstošākus un mērķtiecīgākus apmācības pakalpojumus.

⁶⁵ [Padomes secinājumi \(2020. gada 8. jūnijs\)](#) “Pārkvalifikācija un kvalifikācijas celšana kā pamats ilgspējas un nodarbinātības palielināšanai saistībā ar atbalstu ekonomikas atveseļošanai un sociālajai kohēzijai”.

⁶⁶ [ACVT opinion on Individual Learning Accounts](#).

- (14) Iepriekš izklāstīto problēmu var risināt, sniedzot cilvēkiem tiešu finansiālu atbalstu tādējādi, ka individuālos mācību kontos tiek piešķirtas tiesības uz apmācību, un izveidojot plašu veicinošu satvaru, kura ietvaros cilvēkiem tiek nodrošināta piekļuve apmācības iespējām, informācijai, norādēm, apmaksātam mācību atvaļinājumam un apmācības iznākumu atzīšanai.
- (15) Atbilstošas tiesības uz apmācību vajadzētu definēt valsts līmenī atbilstoši tam, kāda apmācība cilvēkam ir vajadzīga, piemēram, visām personām nodrošinot tiesības uz atzītiem apmācības pasākumiem 30 stundas gadā, un cilvēkiem, kuriem apmācība nepieciešama visvairāk, nodrošinot tiesības uz 50 apmācības stundām. Šīs iniciatīvas efektivitāti var uzlabot, pielāgojot finansējumu vajadzībām. Personām, kurām apmācība ir nepieciešama visvairāk, dalībvalstis var paredzēt papildu tiesības uz apmācību atkarībā no valsts konteksta un mainīgā darba tirgus. Piemēram, dalībvalstis varētu papildināt individuālos mācību kontus stratēģiskās nozarēs⁶⁷, lai atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos. Papildus finansiālajām tiesībām apmācības iespēju izmantošanu ietekmē tādi būtiski faktori kā apmācības atbilstība, lietderība un atzīšana. Par šiem jautājumiem būtu jāapspriežas ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- (16) Individuālajiem mācību kontiem būtu jāsniedz cilvēkiem iespēja noteiktā laikā akumulēt un saglabāt tiesības uz apmācību, lai viņi varētu piedalīties ilgākā vai dārgākā apmācībā vai mācīties ekonomiskas lejupslīdes laikā, reaģējot uz jaunām vajadzībām pēc prasmēm. Personām vajadzētu būt iespējai paturēt savas individuālās tiesības uz apmācību neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa, kā arī karjeras maiņas gadījumā. Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par tiesību spēkā esamības termiņu, lai stimulētu izglītojamos tās pilnībā izmantot.
- (17) Personām būtu jāļauj izmantot savas individuālās tiesības uz apmācību, pat uzturoties ārvalstīs, ja tās no sava mācību konta piekļūst valsts reģistrā iekļautai apliecinātas kvalitātes, atzītai apmācībai. Ilgtermiņā būtu vēlams nodrošināt tiesību pārnesamību starp dalībvalstīm, un šo elementu vajadzētu izskatīt padziļināti.
- (18) Lai palīdzētu personām identificēt piemērotu apmācības virzienu un tādējādi palielinātu viņu motivāciju mācīties, kā arī izmantot profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, būtu jāizveido atjaunināti publiski reģistri par atzītām apmācības iespējām, kas būtu jādara pieejami visiem, arī cilvēkiem ar invaliditāti, izmantojot īpašus, vienotus valsts digitālos portālus, un tiem vajadzētu būt atbilstoši savienotiem ar *Europass* platformu.
- (19) Vajadzētu būt iespējai izmantot individuālos mācību kontus, lai piekļūtu validēšanas iespējām, citstarp prasmju novērtēšanai. Nesen veiktā izvērtējumā par Padomes Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu⁶⁸ tika konstatēts, ka ir panākts ievērojams progress, bet tika identificētas arī vēl

⁶⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai” ([COM\(2021\) 350 final](#)) ir identificētas 14 industriālās ekosistēmas īpaša atbalsta sniegšanai, citstarp saistībā ar to pašreizējā un nākotnes darbaspēka prasmju pilnveidi.

⁶⁸ Eiropas Komisija (2020), [Study supporting the evaluation of the Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning](#).

neatrisinātas problēmas un ierosināti risinājumi. Konkrētāk, ir jānodrošina pielāgots atbalsts personām, ciešāka koordinācija ar profesionālās orientācijas pakalpojumu sniedzējiem un validēšanas iniciatīvu efektīva pielāgošana nelabvēlīgā situācijā esošām un neaizsargātām grupām. Dalībvalstīm attiecīgos gadījumos būtu jārosina mikroapliecinājumu nodrošināšana, pamatojoties uz identificētajām vajadzībām, kā arī saskaņā ar Eiropas pieeju attiecībā uz mikroapliecinājumiem.

- (20) Šajā ieteikumā ir atbalstīta apmaksāta mācību atvaļinājuma ieviešana. Apmaksāta mācību atvaļinājuma pienācīga nodrošināšana saskaņā ar SDO Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu⁶⁹ (ko ratificējušas 12 dalībvalstis) sniegtu darbiniekiem iespēju saglabāt savu atalgojumu vai aizstājienākus apmācības periodu laikā, kas ilgst no dažām dienām līdz vairākiem mēnešiem. Dalībvalstis būtu jāmudina iesaistīties dialogā ar sociālajiem partneriem par pasākumiem, kas ļautu darbiniekiem piedalīties apmācībā darba laikā, izmantojot viņu individuālos mācību kontus. Šajā sakarā būtu jāņem vērā īpašā situācija, kādā ir MVU, jo īpaši mikrouzņēmumi.
- (21) Plašāki informatīvie un informētības uzlabošanas pasākumi un kampaņas ir būtiskas, lai nodrošinātu, ka liels skaits pieaugušo izmanto mācīšanās iespējas, jo īpaši tādās grupās, ko raksturo zema informētība par kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespējām, kā, piemēram, no darba tirgus atstumtu iedzīvotāju vidū. Informatīvo un informētības uzlabošanas pasākumu efektivitāti var palielināt sadarbība starp valsts iestādēm, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām, pamatojoties uz kopīgu izpratni par to, ka kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija ir ieguldījumu veids. Pievēršot uzmanību piekļūstamībai, būtu jāsekmē pieaugušo ar invaliditāti dalība.
- (22) Lai sekmētu īstenošanu, būtiska nozīme ir uzraudzības kārtībai un individuālo mācību kontu un veicinošā satvara pastāvīgai pilnveidei. Turpmāki pielāgojumi varētu attiekties uz individuālo tiesību uz apmācību apmēru, prioritārajām grupām vai dažādu veicinošā satvara elementu lietotājiem draudzīgu integrāciju.
- (23) Atbilstošs finansējums ir būtisks elements, kas raksturo veiksmīgas shēmas attiecībā uz individuālajiem mācību kontiem. Ar individuālajiem mācību kontiem būtu jāatvieglo izmaksu dalīšana starp dažādiem finansējuma avotiem, piemēram, valsts iestādēm un darba devējiem, ļaujot kontā veikt ieguldījumus dažādiem finansējuma piešķirējiem. Valsts un privātā finansējuma avotu apvienošanai būtu jānodrošina iniciatīvas ilgtspēja dalībvalstīs, un tas ir svarīgs nosacījums, kas raksturo tās izdošanos. Tas veicina atbalsta pielāgošanu un darba devēju nodrošinātus papildinājumus saviem darbiniekiem, kurus viņi piešķir gan brīvprātīgi, gan koplīgumu īstenošanas rezultātā.
- (24) Individuālo mācību kontu un to veicinošā satvara izveidi var atbalstīt tādi ES fondi kā, piemēram, Eiropas Sociālais fonds Plus⁷⁰, Eiropas Reģionālās

⁶⁹ 2020. gada 1. februārī saskaņā ar atjaunināto *Cedefop* datubāzi "[Financing Adult Learning](#)" ("Pieaugušo apmācības finansēšana"), kas aprakstīta 8.2. pielikumā. Jaunākā dalībvalsts veiktā SDO [Konvencijas par apmaksātu mācību atvaļinājumu](#) ratifikācija notika 1993. gadā.

⁷⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2021/1057](#) (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21.–59. lpp.).

attīstības fonds un Taisnīgas pārkārtošanās fonds, un attiecīgā gadījumā Atveseļošanas un noturības mehānisms instrumenta *Next Generation EU*⁷¹ ietvaros, kā arī pielāgota kompetence, kas tiek nodrošināta, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu. Procesu var sekmēt arī Komisijas veicināta savstarpēja mācīšanās.

- (25) Šim ieteikumam nevajadzētu skart dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci attiecībā uz to pieaugušo izglītības/apmācības sistēmu organizāciju un saturu. Tam nebūtu jāattur dalībvalstis no augstāka līmeņa noteikumu pieņemšanas attiecībā uz pieaugušo izglītību/apmācību, nekā ieteikts šajā priekšlikumā.
- (26) Dalībvalstīm reformu izstrādē būtu jāiesaista sociālie partneri un ieinteresētās personas, citstarp pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Šim ieteikumam nevajadzētu ierobežot sociālo partneru autonomiju, ja tie ir atbildīgi par apmācības shēmu izveidi un pārvaldību.
- (27) Ar šajā ieteikumā paredzētajiem pasākumiem nevajadzētu aizstāt darba devēju, valsts un privāto nodarbinātības dienestu sniegto apmācību, kā arī valsts atbalstu izglītības un apmācības iestādēm vai cita veida atbalstu,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Mērki

- 1. Šā ieteikuma mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm veikt reformas, lai lielākam skaitam pieaugušo sniegtu iespēju piedalīties apmācībā nolūkā palielināt dalības rādītājus un samazināt prasmju nepietiekamību. Šī iniciatīva šādi palīdz īstenot ES mērķi veicināt sociālo tirgus ekonomiku ar augstu konkurētspēju nolūkā panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību. Tās mērķi ir:
 - (a) atbalstīt visus pieaugušos darbspējīgā vecumā, lai viņi spētu piedalīties apmācībā, citstarp profesionālo pāraiņu nolūkā, kā arī neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa;
 - (b) palielināt personām paredzētos stimulus un uzlabot viņu motivāciju izmantot apmācības iespējas.
- 2. Šajā nolūkā dalībvalstīm tiek ieteikts izveidot individuālos mācību kontus kā instrumentus, kas personām ļauj piedalīties darba tirgum atbilstošā apmācībā, sniedz iespēju izmantot tiesības uz mūžizglītību un nodrošina veicinošu vidi, tai skaitā profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, lai sekmētu šo apmācības iespēju efektīvu izmantošanu.

Piemērošanas joma

⁷¹ [Next Generation EU](#) pamatā ir Savienības budžeta potenciāla pilnīga izmantošana, palīdzot atjaunot zaļāku, digitālāku un noturīgāku Eiropu.

3. Šis ieteikums aptver visus pieaugušos darbspējīgā vecumā, kuri likumīgi dzīvo dalībvalstī, neatkarīgi no viņu izglītības līmeņa un pašreizējā nodarbinātības vai profesionālā statusa. Dalībvalstīm katrai šajā grupā ietilpstošai personai ir jāizveido individuālais mācību konts.

Izņēmuma kārtā ir noteikts, ka pārrobežu darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, kuras strādā citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kurā dzīvo, būtu jānodrošina attiecīgās tiesības dalībvalstī, kurā tās strādā.

Definīcijas

4. Šajā ieteikumā piemēro šādas definīcijas:
- (a) “individuālās tiesības uz apmācību” ir tiesības piekļūt personas rīcībā esošam personīgajam budžetam, lai segtu tiešās izmaksas par tādu darba tirgum atbilstošu apmācību, profesionālo orientāciju un konsultācijām, prasmju novērtēšanu vai validēšanu, par kuru ir tiesības saņemt finansējumu;
 - (b) “individuālais mācību konts” ir individuālo tiesību uz apmācību nodrošināšanas veids. Tas ir personīgs konts, kas personām ļauj laika gaitā uzkrāt un saglabāt savas tiesības, lai tās pēc saviem ieskatiem izvēlēta laikā izmantotu jebkādam atbilstīgas apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespējām, kuras šīs personas uzskata par lietderīgākajām, saskaņā ar valsts noteikumiem. Tas personai sniedz pilnīgu rīcības brīvību attiecībā uz šo tiesību izmantošanu neatkarīgi no finansējuma avota;
 - (c) individuālo tiesību uz apmācību “pārsnesamība” nozīmē, ka pēc šādu tiesību piešķiršanas tās paliek attiecīgās personas rīcībā arī tad, ja persona maina darbvietu, pāriet no darba uz apmācību, no nodarbinātā statusa uz bezdarbnieka statusu, kā arī no strādājošā uz nestrādājošā statusu;
 - (d) “veicinošs satvars” ietver atbalstu, kas sekmē individuālu tiesību uz apmācību efektīvu izmantošanu. Tas ietver profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, tādu apmācības iespēju valsts reģistru, kuras drīkst finansēt, izmantojot individuālās tiesības uz apmācību, vienotu valsts digitālo portālu piekļuvei individuālajam mācību kontam un valsts reģistram, kā arī apmaksātu mācību atvaļinājumu.

Individuālais mācību konts

5. Dalībvalstīm pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām būtu jāizveido individuālais mācību konts ikvienai personai, uz kuru attiecas šīs iniciatīvas tvērums;
6. dalībvalstīm katru gadu būtu jānodrošina atbilstošas tiesības katram individuālajam mācību kontam, un tās var uzkrāt un izmantot noteiktā laikposmā, lai piedalītos pamatīgākā apmācībā;
7. dalībvalstīm pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām būtu jānodrošina papildu individuālas tiesības uz apmācību tādu personu kontiem, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, pamatojoties uz valsts vai nozares vajadzībām, personas nodarbinātības vai līgumsaistību statusu, vai kvalifikācijas līmeni, kā arī jebkuriem citiem atbilstošiem apstākļiem un saskaņā ar skaidriem un pārredzamiem kritērijiem;

8. dalībvalstīm būtu jāaicina darba devējus viņu darbinieku un citu viņu rūpniecības vērtību ķēdē nodarbināto personu, jo īpaši to, kuras strādā MVU, individuālajos mācību kontos piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību;
9. dalībvalstīm būtu jāaicina valsts un privātos nodarbinātības dienestus piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību to personu individuālajos mācību kontos, kurām visvairāk ir vajadzīga kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija;
10. dalībvalstīm būtu jāparedz nosacījumi, saskaņā ar kuriem var uzkrāt un paturēt individuālās tiesības uz apmācību, lai panāktu līdzsvaru starp atļaujas sniegšanu personām uzkrāt savas tiesības garāku apmācības kursu finansēšanai un viņu mudināšanu savā darba dzīves gaitā regulāri izmantot viņiem piešķirtās tiesības;
11. dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka dalībvalstī kontā uzkrātās individuālās tiesības uz apmācību tiek paturētas un ka tās var izmantot atbilstoši apmācībai, karjeras orientācijai un validēšanas iespējām šajā dalībvalstī pat periodos, kad attiecīgā persona dzīvo citā dalībvalstī.

Veicinošs satvars

Dalībvalstīm ieteicams integrēt individuālos mācību kontus veicinošā satvarā, kas ietver tālāk uzskaitītos elementus.

– Profesionālā orientācija un validēšana

12. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai ikvienam individuālā mācību konta īpašniekam klātienē vai tiešsaistē bez maksas vai izmantojot viņa individuālās tiesības uz apmācību būtu pieejami profesionālās orientācijas pakalpojumi un validēšanas iespējas⁷², citstarp prasmju novērtēšanas iespējas.

– Atbilstošas kvalitatīvas apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju valsts reģistrs

13. Dalībvalstīm būtu jāizveido un jāatjaunina tādu apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju valsts reģistrs, kuras drīkst finansēt, izmantojot individuālās tiesības uz apmācību, un kuras ir saderīgas ar Eiropas mācīšanās modeli. Šajā reģistrā būtu jāiekļauj arī profesionālās orientācijas un validēšanas pakalpojumi, kurus dalībvalstis personām nodrošina bez maksas;
14. dalībvalstīm būtu jānosaka un jāpublicē skaidri noteikumi par dažādu darba tirgum atbilstošas apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju iekļaušanu reģistrā, pamatojoties uz pārredzamām kvalitātes prasībām un prasmju apzināšanos, kā arī sadarbībā ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām. Dalībvalstīm šie noteikumi būtu regulāri jāpārskata, lai nodrošinātu atbilstību darba tirgus vajadzībām;
15. dalībvalstīm būtu jāmudina formālās un neformālās mācīšanās iespēju sniedzēji izstrādāt un paplašināt savu piedāvājumu klāstu, pamatojoties uz identificētajām

⁷² Saskaņā ar Padomes 2012. gada 20. decembra Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu (OV C 398, 22.12.2012., 1.–5. lpp.).

vajadzībām, citstarp attiecīgā gadījumā nodrošinot mikroapliecinājumus saskaņā ar ES pieeju⁷³, kā arī izmantojot ES un valsts kompetences satvarus;

16. dalībvalstīm būtu jāaicina sociālie partneri un attiecīgās ieinteresētās personas piedalīties atbilstības kritēriju definēšanā attiecībā uz reģistrā iekļaujamo apmācību;
17. dalībvalstīm pārskatāmā veidā būtu jāatver savs reģistrs tādu apmācības iespēju iekļaušanai, kuras piedāvā pakalpojumu sniedzēji citās valstīs.

– **Vienots valsts digitālais portāls, kas atbalsta individuālos mācību kontus**

18. Dalībvalstīm būtu jāļauj personām piekļūt viņu individuālajiem mācību kontiem un ērti navigēt reģistrā, izmantojot drošu elektronisko autentifikāciju piekļūstamā⁷⁴, vienotā valsts digitālajā portālā⁷⁵, kuram var ērti piekļūt, izmantojot mobilās ierīces, un kuram būtu jābūt savstarpēji savienotam ar *Europass* platformu.

– **Apmaksāts mācību atvaļinājums**

19. Dalībvalstīm būtu jāiesaistās dialogā ar sociālajiem partneriem par pasākumiem, kas ļautu darbiniekiem, izmantojot viņu individuālos mācību kontus, piedalīties apmācībās darba laikā;
20. dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par apmaksātu mācību atvaļinājumu vai jāpārskata spēkā esošo noteikumu atbilstība saskaņā ar SDO Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu, ņemot vērā:
 - (a) ka tie aptver visa veida darba tiesiskās attiecības un pašnodarbinātību;
 - (b) finansiālu un nefinansiālu atbalstu darba devējiem (jo īpaši MVU), kuru darbinieki izmanto apmaksātu mācību atvaļinājumu;
 - (c) vajadzību nodrošināt šādu noteikumu efektīvu īstenošanu.

Informēšana un informētības uzlabošana

21. Dalībvalstīm kopā ar sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, reģionālajām vai vietējām organizācijām un citiem attiecīgajiem dalībniekiem būtu jāīsteno plaša mēroga informatīvie un informētības uzlabošanas pasākumi, kas pielāgoti individuālo mācību kontu shēmu iespējamo labuma guvēju vajadzībām, jo īpaši to personu vajadzībām, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, kā noteikts valsts līmenī, nolūkā informēt un motivēt atbilstošās personas saistībā ar viņu tiesībām un ieguvumiem attiecībā uz individuālajiem mācību kontiem un veicinošo satvaru. Informētības uzlabošanas pasākumi būtu jo īpaši jāvērs arī uz MVU darbiniekiem.

Uzraudzība un pastāvīgi uzlabojumi

⁷³ Saskaņā ar Padomes ieteikumu par mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbinātībā.

⁷⁴ Saskaņā ar piekļūstamības prasībām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70.–115. lpp.).

⁷⁵ Portāli būtu jāizveido saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Komisijas paziņojumā par Eiropas sadarbības satvaru, [COM\(2017\) 134 final](#).

22. Dalībvalstīm būtu sistemātiski jāuzrauga un jānovērtē individuālo mācību kontu un veicinošā satvara darbība un vajadzības gadījumā jāveic pielāgojumi, lai īstenotu šā ieteikuma mērķus efektīvākajā veidā, piemēram, attiecībā uz tiesību uz apmācību apmēru, tādu personu definīciju, kurām visvairāk vajadzīga kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, kā arī dažādu veicinošā satvara elementu lietotājiem draudzīgu integrāciju. Šajā procesā būtu jāapspriežas ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Finansēšana

23. Dalībvalstīm būtu jānodrošina individuālo mācību kontu atbilstoša un ilgtspējīga finansēšana, ņemot vērā valsts apstākļus un pievēršot īpašu uzmanību MVU;
24. dalībvalstīm būtu jāatvieglo dažādu valsts un privātā finansējuma avotu apvienošana, lai sekmētu — tai skaitā saistībā ar sociālo partneru sarunu rezultātiem — ieguldījumus individuālajās tiesībās uz apmācību;
25. dalībvalstīm būtu jānodrošina atbilstošs un ilgtspējīgs veicinošā satvara un iepriekš minēto informatīvo un informētības uzlabošanas pasākumu finansējums;
26. dalībvalstīm pēc iespējas vairāk un pēc iespējas efektīvāk būtu jāizmanto ES fondi un instrumenti, jo īpaši Eiropas Sociālais fonds Plus, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, Atveseļošanas un noturības mehānisms un tehniskā atbalsta instruments, nolūkā:
- (a) izveidot veicinošā satvarā integrētus valsts individuālos mācību kontus, citstarp izstrādājot vienotu valsts digitālo portālu individuālajiem mācību kontiem un saistītiem atzītiem pakalpojumiem, kā arī izveidojot atzītu apmācību valsts reģistrus;
 - (b) piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību to personu individuālajos mācību kontos, kurām visvairāk vajadzīga kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, atspoguļojot ES prioritātes, citstarp saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos;
 - (c) izveidot un nodrošināt profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas;
 - (d) organizēt informēšanas un informētības uzlabošanas pasākumus.

Savienības atbalsts

27. Padome atzinīgi vērtē Komisijas nodomu atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu, izmantojot Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*), Eiropas Izglītības fonda (*ETF*), Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda (*Eurofound*) un Eiropas Darba iestādes kompetenci:
- (a) sekmējot dalībvalstu savstarpēju mācīšanos, lai atbalstītu atbilstošu reformu izstrādi un ieviešanu šā ieteikuma īstenošanai;
 - (b) papildinot zināšanu bāzi par individuālajiem mācību kontiem un saistītiem jautājumiem, kā arī izstrādājot atbilstošus norādījumus;
 - (c) apsverot turpmākus uzlabojumus *Europass* platformā, jo īpaši nolūkā nodrošināt sadarbību ar vienotajiem valsts digitālajiem portāliem individuālajiem mācību kontiem, profesionālās orientācijas un validēšanas iespējām, attiecībā uz kurām var izmantot dažādas valsts individuālās tiesības un apmācību.

Ziņošana un novērtēšana

28. Dalībvalstīm vajadzētu īstenot šajā ieteikumā noteiktos principus iespējami drīz un līdz *(norādīt datumu 12 mēnešus pēc dienas, kurā Padome pieņēma priekšlikumu)* vajadzētu iesniegt Komisijai plānu, kurā izklāstīti atbilstīgi valsts līmenī veicami pasākumi. Plānu īstenošanā panākto progresu vajadzētu pārraudzīt Nodarbinātības komitejā Eiropas pusgada daudzpusējās uzraudzības kontekstā. Uzraudzības satvarā attiecīgajā gadījumā izmanto informāciju, kas jau ir apkopota citos uzraudzības satvaros, novēršot dublēšanos.
29. Līdz *(norādīt datumu 12 mēnešus pēc dienas, kurā Padome pieņēma priekšlikumu)* Komisijai un Nodarbinātības komitejai kopīgi būtu jāizveido uzraudzības satvars ar saskaņotiem kopīgiem kvantitatīviem un kvalitatīviem rādītājiem, lai novērtētu šā ieteikuma īstenošanu un tā iznākumus, kā arī uzraudzības kārtība tā pārskatīšanai. Komisijai būtu jānodrošina, ka uzraudzības satvarā izmanto pierādījumus no citiem ES uzraudzības satvariem un ka tas nerada nevajadzīgu administratīvo slogu.
30. Komisijai būtu jānovērtē šā ieteikuma īstenošanā panāktais progress sadarbībā ar dalībvalstīm un pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā arī būtu jāziņo Padomei 5 gados pēc tā pieņemšanas dienas. Izvērtējot šīs iniciatīvas atbilstību, šajā novērtējumā arī varētu aplūkot individuālo tiesību uz apmācībām pārsnesamību starp dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*